

CONSILIUL NAȚIONAL
AL ÎNȚREPRINDERILOR PRIVATE
MICI ȘI MIJLOCII DIN ROMÂNIA

**PROGRAM DE MĂSURI PRIORITARE
PENTRU
RELANSAREA ECONOMICĂ A ROMÂNIEI**

CONȚINUT

I. CONTEXT MANAGERIAL

- 1. Premise**
- 2. Variante de scenarii**
- 3. Direcții și modalități de acțiune**
 - A. Cererea
 - B. Lanțurile de aprovizionare pentru populație și companii
 - C. Lichidități și finanțări pentru companii și populație
 - D. Investiții
 - E. Resurse umane sănătoase, apte și disponibile pentru a munci

II. MĂSURI PRIORITARE PENTRU RELANSAREA ECONOMICĂ

1. Investiții
2. Programe specifice IMM-urilor
3. Înființarea fondurilor de investiții
4. Măsuri sectoriale
5. Politici publice

I. CONTEXT MANAGERIAL

Economia mondială și economiile naționale se află într-o criză profundă. Se produce așa numita “înghețare a economiilor reale”, în aproape toate țările.

1.PREMISE

Analizele efectuate de specialiști din numeroase țări asupra crizei provocate de Coronavirus relevă **trei elemente esențiale:**

- A.** Situația medicală și economică este și va fi foarte diferită de la o țară la altă, în funcție de anumiți determinanți medicali, economici, manageriali, sociali, culturali și ecologici.
- B.** Fiecare țară trebuie să aibă o abordare proprie, în funcție de situația națională specifică.
- C.** Țările trebuie să colaboreze între ele și să se coordoneze din punct de vedere medical și economic pe anumite aspecte esențiale, având în vedere că se manifestă nu numai o pandemie medicală (molima la nivel internațional), ci și o pandemie economică, adică criză mondială care se diseminează și se adâncește rapid. Acestea sunt premisele de la care trebuie să pornească deciziile și acțiunile în România.

2.VARIANTE DE SCENARII

România se află, ca de altfel, cvasi-totalitatea țărilor lumii, într-o criză economică profundă, în curs de extindere. Experiența mondială arată că pentru ieșirea din orice criză economico-socială sunt posibile **trei scenarii:**

- A. Scenariul V**, potrivit căruia, după o scădere bruscă și semnificativă a economiei, revenirea se realizează rapid și, într-o perioadă relativ scurtă, se ajunge la nivelul și performanțele economice anterioare, continuând dezvoltarea la nivelele anticipate anterior crizei (cazul Canadei în criză din 2008-2009)
- B. Scenariul U**, caracterizat prin rămânerea economiei la un nivel scăzut o perioadă îndelungată, după care se reia dezvoltarea, dar fără să se mai atingă performanțele naționale anticipate înainte de declanșarea crizei (cazul SUA în criză 2008-2009)
- C. Scenariul L**, potrivit căruia criză se prelungește foarte mult, refacerea este înceată, îndelungată și dificilă, cu performanțe mult diminuate față de nivelurile prognozate înainte de declanșarea crizei (cazul Greciei în 2008-2009)

Evident, România trebuie să se pregătească pentru a fi capabilă să asigure o ieșire din criză după modelul sau scenariul V (modelul A).

3.DIRECȚII ȘI MODALITĂȚI DE ACȚIUNE

Pentru ca România să fie capabilă să asigure o relansare a economiei naționale de tip V, considerăm că managementul național este necesar să aibă în vedere, în principal, următorii **cinci factori primordiali**:

- Cererea de produse și servicii, internă și externă
- Asigurarea lanțurilor de aprovizionare a companiilor și populației în țară și din străinătate
- Asigurarea de lichidități și finanțări pentru companii și populație
- Realizarea de investiții substanțiale, publice și private, autohtone și străine
- Asigurarea de resurse umane sănătoase, apte și disponibile pentru a munci.

A. Cererea

Prima condiție ca orice companie și orice economie să **funcționeze** este să existe cerere pentru produsele și serviciile sale. Cererea este internă și externă. Guvernul poate să influențeze și trebuie să acționeze în primul rând asupra menținerii cererii interne din partea populației – prin măsurile pe care le ia în domeniile fiscal, asigurări sociale și salarial în sectorul public – și, în al doilea rând, asupra cererii interne din partea administrației de stat sistemului sanitar, învățământului, etc. Asupra cererii externe, poate interveni mai puțin, dar se poate acționa în cadrul Uniunii Europene, mai ales folosind abordările mai relaxante financiare și facilitățile recent acordate.

B. Lanțurile de aprovizionare pentru populație și companii

Acestea sunt lanțuri interne din economia României și lanțuri externe implicând alte țări. Guvernul are un rol esențial asupra asigurării aprovizionării din surse interne, prin măsurile pe care le adoptă vis-a-vis de agricultură, transporturi, construcții, comerț, într-o prima fază a crizei și – ulterior – în industrie, turism, și toate celelalte componente ale economiei. Asupra lanțurilor de aprovizionare externe, capacitatea de intervenție a guvernului trebuie să se manifeste un special în cadrul Uniunii Europene, în ceea ce privește transporturile și managerierea resurselor de bunuri de larg consum, unde urmează în mod inevitabil, o penurie la nivel internațional. În acest context, nu trebuie neglijate nici alte surse externe de aprovizionare, între care China și Turcia sunt cele mai promițătoare.

O atenție majoră trebuie acordată pe plan intern și extern asigurării de alimente, medicamente și celelalte produse de prima necesitate pentru populația României. O acțiune importantă, pe care alte țări o folosesc, este **maparea surselor de aprovizionare strategice și protejarea lor**.

C. Lichidități și finanțări pentru companii și populație

Înghetarea economiei naționale și internaționale se reflectă treptat și crescând în diminuarea lichidităților la companii, populație, bănci și celelalte instituții financiare, și firește, la bugetele statului.

Guvernul României, Banca Națională, băncile din România și Fondul Național de Garantare a Creditelor pentru IMM-uri, trebuie să adopte politici și abordări, transpuse imediat în decizii și acțiuni de natură să asigure lichiditățile strict necesare cererii solvabile a populației și companiilor pentru a se aproviziona, produce, vinde și – în sectoarele unde este posibil și necesar (agricultură, industriile agro-alimentare, medicamente, materiale sanitare, digitalizare, învățare continuă și altele) pentru a se dezvolta.

D. Investiții

Ieșirea din starea de înghețare a economiei și relansarea sa depind decisiv de realizarea de investiții substanțiale. **Principalele surse de investiții** de avut în vedere sunt:

- Investițiile publice, atât din surse naționale, cât mai ales internaționale, profitând de facilitățile oferite de Uniunea Europeană, BERD, Banca Mondială, s.a.- care nu vor “dăinui” prea mult. Se recomandă constituirea rapidă a unui portofoliu de proiecte operaționalizabile pe termen scurt și mediu, începând cu faza a doua a anvelopării blocurilor, tronsoane de autostrăzi, s.a. (Consiliul Național al Întreprinderilor Private Mici și Mijlocii din România - CNIPMMR are deja întocmit un astfel de portofoliu cu 18 proiecte).
- Investițiile externe atrase din afara Uniunii Europene prin acțiuni rapide, în special de la marii investitori internaționali - China, țările arabe din Golf, Singapore, Coreea de sud, Hong Kong, Taiwan, s.a. - valorificând și negocierile anterioare blocate de restricții politice ale Uniunii Europene sau din alte cauze.
- Investiții private autohtone, prin măsuri speciale de motivare și garantare din partea statului, FNGCMM și băncilor.

Investițiile trebuie să fie performante, să aibă o influență multiplicatorie cât mai mare în economie. Fără investiții care să fie substanțiale și să înceapă imediat există pericolul ca România să aibă o ieșire din criză de tip L, trecând prin experiența dureroasă de un deceniu a Greciei, care continuă.

E. Resurse umane sănătoase, apte și disponibile pentru a munci

Psihologia oamenilor, așteptările, motivațiile și comportamentele individuale și de grup se modifică substanțial în această perioadă de criză, multidimensională și intensă, cu consecințe dificil de anticipat. Piața muncii este total dereglată și nefuncțională. Pentru foarte multe persoane supraviețuirea - nu numai ca ființe – dar și economică și socială, este o problemă existențială. În aceste condiții, statul trebuie imediat să conceapă și să implementeze un **set cuprinzător de măsuri** care, pe lângă diminuarea pierderilor de vieți omenești și o sănătate cât mai bună populației, să asigure:

- menținerea în activitate a unui număr cât mai mare de persoane
- venituri minime în continuare, pentru populație în vederea asigurării supraviețuirii și a păstrării liniștii și ordinii publice

- diminuări ale veniturilor peste un anumit nivel la toate categoriile de persoane (salariați, pensionari și asistați sociali) la care banii provin din surse publice
- funcționalitatea în continuare a sistemului de învățământ, inclusiv finalizarea ciclurilor educaționale la toate nivelurile, prin abordări inovative
- servicii de consiliere și orientare profesională online pentru categoriile de persoane cele mai vulnerabile.

Aționarea, în strânsă colaborare cu partenerii sociali, pe zonele menționate – care nu sunt exhaustive – va avea efecte benefice asupra precedentelor patru domenii – cererea și oferta de produse și servicii, lanțurile de aprovizionare și desfacere, menținerea de lichidități, finanțările și investițiile. Pentru a înscrie România în scenariul V, deciziile și acțiunile Președinției, Guvernului și Parlamentului trebuie să fie substanțiale și îndrăznețe, realizate în perioada imediat următoare.

Așadar, pentru ca România să fie capabilă să asigure o relansare a economiei naționale de tip V, și să atinge cei 5 factori primordiali, **sunt necesare următoarele politici publice.**

II. MĂSURI PRIORITARE PENTRU RELANSAREA ECONOMICĂ

INVESTIȚII

1. Investiții în infrastructură – o autostradă în fiecare regiune istorică

Investițiile în infrastructura mare au un efect de antrenare a IMM-urilor, în calitate de subcontractori.

2. Susținerea de investiții în unități de producție strategice pentru societate (în fiecare regiune să existe minim o fabrică de materiale medicale și consumabile, minim un depozit multiproduse, etc.)

Programul va avea ca efect principal susținerea distribuției și comercializării produselor IMM-urilor prin instituirea unei rețele de colectare în vederea distribuției produselor tradiționale și locale realizate de IMM-uri, inclusiv micii agricultori și meșteșugari, cu implicarea financiară a fondurilor UE.

3. Planuri de investiții locale de lucrări publice pentru IMM-uri locale (infrastructura rutieră, trasee de utilități – gaz, energie electrică etc)

Prin investițiile în infrastructura locală secundară vor fi susținute IMM-urile care sunt prestatorii de servicii/furnizori de produse în cadrul acestor contracte, de obicei cu valoare mică în comparație cu marile proiecte de infrastructură și condiții de calificare mai accesibile.

PROGRAME SPECIFICE IMM-URILOR

1. **Centre de resurse regionale pentru IMM-uri** (Program finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020: dezvoltarea unei rețele de centre de suport pentru IMM-uri sau a mai multor centre regionale de acest gen, prin implicarea Ministerului Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri în calitate de beneficiar al unui proiect finanțat prin POCA 2014-2020, cu suport din partea unor parteneri relevanți (organizații patronale, asociații profesionale, etc.).

Prin intermediul acestor centre de suport se vor putea presta gratuit servicii extrem de necesare și utile IMM-urilor (care vor fi puternic decapitalizate), în perioada de post-criză. Exemple de servicii suport: 24h chatbox, servicii de contabilitate, servicii juridice, servicii de resurse umane, servicii de consiliere și mediere financiară, servicii de transformare digitală (oferirea unui pachet de digitalizare a IMM-urilor: semnătură electronică, pregătire a unui magazin online, site de prezentare, CRM, ERP etc), servicii de consultanță pentru adaptarea la noul context socio-economic, servicii de consultanță cu privire la restructurarea afacerii. Aceste centre vor avea și rolul de centre de orientare profesională și în carieră.

2. Program național de susținere de parcuri industriale și a centrelor suport pentru IMM-uri

Dezvoltarea parcurilor industriale și tehnologice a hub-urilor, incubatoarelor de afaceri, clusterelor, precum și a unei infrastructuri de afaceri adecvate, prin instrumente specifice nevoilor IMM-urilor, cu surse de finanțare adecvate și garanții asociate, valorificând avantajele tehnice ale serviciilor societății digitale și cooperând activ

cu mediul universitar și de cercetare, pentru exploatarea cunoștințelor științifice și valorificarea potențialului creativ. Programul trebuie să îți propună constituirea în fiecare județ a cel puțin unei structuri de susținere a IMM-urilor.

Identificarea clădirilor deținute de centre de cercetare naționale sau de alte entități ale statului și transformarea lor în centre suport pentru IMM-urile afectate de criză.

3. Introducerea instituției mediatorului de credite pentru IMM-uri

Scopul instituției:

- creșterea creditării IMM-urilor;
- identificarea problemelor (juridice, economice sau birocratice) care împiedică accesul IMM-urilor la creditare;
- oferirea de soluții întreprinderilor (în special pentru IMM-uri) privind obținerea de finanțări de la bănci;
- sesizarea Guvernului în cazul apariției unor probleme majore referitoare la creditarea mediului de afaceri.

4. Program pentru accesul rapid la lichidități pentru IMM-uri

Scopul programului este de a asigura IMM-urilor accesul rapid la suma de până în 10.000 de euro, banii putând fi folosiți doar pentru salarii, chirii sau utilități.

Dacă un IMM are nevoie urgentă de numerar și acesta a depus o cerere pentru obținerea unui împrumut care se află în analiză, acestea pot accesa suma de bani necesară pentru a nu închide societatea, având obligația restituirii sumei fără nicio dobândă.

5. ROMANIA TECH NATION: Program național pentru susținerea transformării digitale a IMM-urilor

Scopul programului:

- Susținerea a 1000 de start-up-uri digitale;
- Pachet de digitalizare (obligativitatea folosirii semnăturii electronice);
- Finanțarea costurilor cu achiziționarea unei semnături electronice pentru primii 3 ani de la înființare.

6. Regândirea programelor naționale pentru IMM-uri pentru ieșirea din criză

Programele naționale cu finanțare de la bugetul de stat să fie adaptate pentru situația postcriză:

- Programul START-UP NATION ROMANIA pentru stimularea înființării de noi întreprinderi mici și mijlocii
- Programul de dezvoltare a activităților de comercializare a produselor și serviciilor de piață
- Programul pentru dezvoltarea culturii antreprenoriale în rândul femeilor manager din sectorul IMM
- Programului național multianual de microindustrializare
- Programul național multianual pentru susținerea meșteșugurilor și artizanatului
- Programul de internaționalizare

ÎNFIINȚAREA FONDURILOR DE INVESTIȚII

1. **Fond de tip seed capital** din fonduri europene (POCU) prin care să fie susținute start-up-uri și spin off exclusiv în domeniul medical / IT / servicii suport pentru digitalizarea diverselor componente ale societății.
2. **Fond de investiții de tip equity** pentru participarea directă a statului în firme afectate de criză pentru a preveni preluarea ostilă pe piața de capital și investiții în unități de producție strategice.
3. **Fonduri de micro-granturi și micro-credite** pentru dezvoltarea meșteșugurilor și serviciilor în mediul rural.

MĂSURI SECTORIALE

1. Program strategic de susținere a Centrelor de Depozitare, Colectare și Distribuție a produselor agro-alimentare românești

Pentru relansarea agriculturii și industriei este necesar pe lângă înființarea de “Centre de colectare” a produselor agricole și de crearea de “Asociații ale producătorilor agricoli și industriali (pe specific: legumicultura, pomicultura, etc) dar și obligarea marilor retaileri ca procentul de produse fabricate în România dintr-un anumit articol vândut prin rețelele acestora, să fie de cel puțin 30%.

Anularea taxelor pe cifra de afaceri impuse furnizorilor de către marii retaileri și adoptarea Codului de bune practici care funcționează în Uniunea Europeană de peste 10 ani.

2. Vouchere de vacanță pentru relansarea turismului românesc

Prin program, statul își propune să restituie, total sau parțial, sumele achitate ca avansuri de către turiști care solicită acest lucru. Bani vor fi din fondurile europene destinate domeniilor afectate de COVID- 19, sub formă de bonuri de masă sau vouchere de vacanță pentru servicii turistice în România, valabile până la sfârșitul anului 2021.

POLITICI PUBLICE

1. **Program finanțat prin Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate 2014-2020: o inițiativă națională sau regională care să vizeze asigurarea de mese calde sau de pachete cu alimente** pentru persoanele considerate cu risc crescut de îmbolnăvire cu COVID-19 (peste 65 de ani, cu probleme medicale, vizate parțial de acest program), precum și dezvoltarea unei proceduri logistice prin care livrările acestor produse să fie realizate direct la domiciliul / reședința / locuința persoanelor vizate de această inițiativă,

în vederea minimizării deplasării acestor persoane. Acest program ar asista în mod indirect, dar semnificativ, agenții economici care activează în domeniul restaurantelor / alimentației publice.

2. Program național: FABRICAT ÎN ROMÂNIA

Susținerea consumului produselor interne prin etichetare, stabilire de zero taxe la raft, obligativitatea comercianților de a avea minim 30% la raft produse românești, investiții în unități de producție pentru produse românești; susținerea promovării produselor românești pe categorii, ex: HORECA (program național de susținere a vinului, program național de promovare a turismului românesc, etc).

3. Eliminarea taxelor parafiscale solicitate IMM-urilor de autoritățile publice

Aceste taxe care nu se constituie în venituri la bugetul de stat, sunt stabilite și cerute pentru servicii prestate de diferite autorități publice centrale sau locale, pentru servicii care sunt prestate de regulă în regim de monopol (sau sunt încasate de instituții publice pentru diferite ONG declarate de interes public).

4. Plan național de DIGITALIZARE a instituțiilor publice pentru digitalizarea instituțiilor și proceselor

Rezultatele principale vor fi :

- Susținerea companiilor locale din IT;
- Digitalizarea administrației publice, astfel încât un număr important de proceduri administrative și etapele unei interacțiuni standard cu administrația publică să poată fi realizate în întregime online;
- Generalizarea folosirii mijloacelor electronice pentru comunicarea cu beneficiarii serviciilor publice, inclusiv a posibilității descărcării/completării/transmiterii on-line de formulare;
- Generalizarea plăților electronice și a metodelor electronice de comunicare în timp real între administrația fiscală, instituțiile de credit și contribuabili;
- Generalizarea transferului electronic al datelor între instituții și implementarea principiului depunerii documentelor și informațiilor „doar o singură dată”.

5. Program național de susținere a muncii flexibile și a reintegrării profesionale a persoanelor disponibilizate sau în somaj tehnic

Asigurarea cadrului legislativ privind politici de lucru flexibile.

Introducerea posibilității ca reducerea orelor de muncă plătite să se facă în combinație cu somaj tehnic.

6. Achizițiile publice centrale și locale să fie făcute cu respectarea principiului: minim 50% de la un IMM local

În cazul achizițiilor publice să fie preferate cu precădere produsele realizate în România. Să fie achiziționate de la mai mulți producători (care îndeplinesc același standard de calitate) pentru a consolida producția pe acel sector, a uniformiza producția din punct de vedere teritorial, a mări competitivitatea, a încuraja creativitatea și cercetarea, fapt care va conduce la creșterea calității produselor.

7. Promovarea investițiilor și a exporturilor românești în parteneriat public-privat

Realizarea în cadrul unui parteneriat cu mediul privat în promovarea investițiilor și a exporturilor, prezintă următoarele avantaje:

- concentrarea activității asupra problemelor cele mai importante cu care se confruntă mediul de afaceri din România;
- constituirea de parteneriate puternice cu implicarea organizațiilor reprezentative ale mediului de afaceri și ale capitalului românesc;
- creșterea substanțială a volumului investițiilor și a exporturilor producătorilor români;
- creșterea prestigiului României prin crearea mediului de afaceri cel mai prietenos din Sud-Estul Europei;
- furnizarea de servicii de informare și suport pentru IMM-uri, promovarea și susținerea exporturilor și internaționalizarea IMM-urilor.

8. Îmbunătățirea legislației privind parteneriatul public-privat

- reglementarea unor forme mai simple de parteneriat public-privat, precum contractele de concepere, dezvoltare și exploatare;
- prevederi speciale privind parteneriatul public-privat instituțional pentru diferite acțiuni/evenimente/servicii;
- forme mai simple de parteneriat public-privat cu parteneri strategici (exp. organizațiile patronale și sindicale, în domeniul elaborării, derulării și implementării de proiecte din fondurile structurale, etc.);
- prevederi speciale privind accesul IMM-urilor la parteneriatul public-privat;
- prevederi speciale privind parteneriatul public-privat cu sectorul non-profit.

9. Debirocratizare masivă

Niciunui întreprinzător să nu îi fie cerut un document pe care deja îl deține o altă autoritate a statului.

10. Reforma administrației publice

Asigurarea cadrului necesar angajării răspunderii directe a bugetarilor pentru greșelile/abuzurile/neregularitățile acestora.

Stabilirea măsurilor de creștere a salariilor bugetarilor corelate cu evoluția economiei României astfel încât salariile din sectorul public să nu fie mai mari decât salariile din sectorul privat, pentru a preveni apariția unor discrepante nejustificate, generatoare de multiple efecte negative (inflație, migrație a forței de muncă calificate, falimente, necompetitivitate la export, etc.).

CONSILIUL NAȚIONAL
AL ÎNȚREPRINDERILOR PRIVATE
MICI ȘI MIJLOCII DIN ROMÂNIA

Piața Walter – Mărăcineanu, nr. 1-3,
Intrarea 1, etaj 1, București, Sector 1

(021) 312 68 93

office@cnipmmr.ro